

Uitkomsten eerste fase verkenning gemeente Beesel

Opdracht en proces

Als grootste fractie in de gemeenteraad van Beesel heeft het CDA het initiatief genomen om mij als neutrale verkenner te vragen te komen tot een advies voor een gedragen gemeentebestuur.

Daartoe heb ik woensdag 23 maart het te doorlopen proces afgestemd in een openbare bijeenkomst, namelijk dat we zouden beginnen met een gespreksronde met vertegenwoordigers van elke partij waartoe iedere partij van tevoren vragen of gespreksthema's kon indienen, zodat bij elke partij dezelfde onderwerpen op tafel zouden komen. Thema's die ik zelf in ieder geval aan de orde wilde stellen zijn donderdag 24 maart eerst via de griffier naar alle partijen gestuurd, zodat ze konden worden aangevuld door de partijen, dat bleek uiteindelijk niet nodig en vervolgens zijn de onderwerpen allemaal aan bod gekomen tijdens openhartige gesprekken op zaterdag 26 maart. Graag geef ik de gesprekspartners een compliment voor de goede voorbereiding, want elke partij heeft van tevoren goed nagedacht over alle vragen en de dilemma's die deze onderwerpen met zich meebrachten.

Dit zijn de besproken thema's:

1. Interpretatie verkiezingsuitslag voor de eigen partij
2. Speerpunten die u absoluut wilt realiseren/punten die niet onderhandelbaar zijn
3. Wat zijn ideeën ten aanzien van vorm en diepgang coalitieakkoord /raadsprogramma /spelregels bestuurlijk samenspel?
4. Wenselijke en onwenselijke coalities
5. Welke portefeuilles zouden bij collegedeelname gewenst zijn, welke niet?
6. Wethouderskandidaten
7. Wat verwacht u van (een) coalitiepartner(s)/ bestuurscultuur?
8. Hoe verder, wie neemt idealiter het voortouw?

Van de gesprekken zijn verslagen gemaakt, deze zijn dinsdagochtend 29 maart toegestuurd aan de gesprekspartners met het verzoek om deze uiterlijk donderdag 31 maart aan te vullen indien nodig. Daar hebben alle partijen – zij het zeer beperkt – gebruik van gemaakt. Dit leidde tot een vrij helder beeld. Dat licht ik hierna toe, maar eerst de laatste stap in het proces: voor openbaarmaking van dit rapport heb ik op 31 maart en 1 april de gesprekspartners per partij in een gesprek gespiegeld welke aangedragen belemmeringen in hun eigen verslagen door mij als complicerend beschouwd worden voor het verdere proces. De gesprekken waren natuurlijk vertrouwelijk en elke partij heeft natuurlijk het volste recht om harde punten in te brengen in de onderhandelingen, maar als er veel harde punten zijn dan beperkt een partij zichzelf en uiteindelijk de Beeselse politiek natuurlijk wel. Ik ga er niet over welke punten hard zijn of niet en ik weet dat alle partijen zich gedegen hebben voorbereid op de gesprekken van 26 maart en daarover ook met hun achterban hebben overlegd, maar de impact van de blokkades wilde ik wel kunnen teruggeven in vertrouwelijke gesprekken.

Voordat ik inga op de bevindingen wil ik nog één opmerking maken over het proces: ik gaf hiervoor aan dat de gesprekken die gevoerd zijn vertrouwelijk waren. Ik ga zo meteen de uitkomsten van deze gesprekken delen, maar op een manier zodat de vertrouwelijkheid niet geschonden wordt. Dat betekent dat ik de uitkomsten presenteer en ik ben dus geen woordvoerder van de afwegingen die individuele partijen gemaakt hebben. Dat kan misschien onbevredigend voelen, maar ik geef een tussenstand in de onderhandelingen juist op een manier die vervolgesprekken niet in de weg moeten staan. Het is aan de partijen zelf al dan niet richting andere partijen inkleuring te geven.

Ik start met een eerste advies voordat ik de bevindingen van de verkenning toelicht. Er is over de hele linie huiswerk te doen met betrekking tot bestuurscultuur, dat vind niet ik, dat vinden alle Beeselse partijen. Als gemeentebestuur bent u gekozen omdat u onderling van elkaar verschilt en vanuit eigen ideologie en uitgangspunten het beste voor de gemeenschap probeert te bereiken. Tegelijkertijd heeft iedereen zolang niemand de absolute meerderheid heeft anderen nodig en ik citeer nu uit één van de gesprekken, maar woorden van gelijke strekking kwamen uit alle gesprekken naar voren: “Er bestaat de neiging om aan de ander te vragen wat jij moet zeggen zodat de ander je begrijpt, maar de essentie is natuurlijk dat je de ander zou moeten vragen welke vraag jij moet stellen om de ander te begrijpen.”

Dat gun ik u in de volgende fase van de formatie en omdat op dit moment nog elke partij één of meer opties heeft om mee te doen en het ook nog echt diverse kanten op kan gaan, is mijn verzoek om in het belang van de inwoner de kansen niet te verkleinen door relaties onder druk te zetten.

Bevindingen

Elke partij maakt zich zorgen over de lage opkomst en steekt de hand in eigen boezem dat de Beeselse politiek er de afgelopen tijd onvoldoende in is geslaagd het vertrouwen van de inwoners te verkrijgen.

Elke partij ziet als oplossing beter contact met de inwoner door een gemeentebestuur dat beter in staat is zich te presenteren richting de samenleving en verbinding met de samenleving te maken. Daarvoor is nodig een strakkere eigen organisatie van politieke processen in het gemeentehuis zelf, met minder gedoe en bijvoorbeeld sterker coalitiemanagement/coalitieoverleg op welke manier u dat concreet samen wenst in te vullen. Partijen verschillen en dat geeft een eigen kleur op de wangen en dat is ook goed, maar uiteindelijk is het in het belang van de inwoners dat er geen onnodig gedoe in het gemeentehuis bestaat. Wat bedoel ik met onnodig gedoe: het is fijn als er een zekere mate van voorspelbaarheid in handelen bestaat. Iedereen weet dat geen enkele partij het alleen kan en voordat u nu denkt dat ik achterkamertjes aanbeveel, soms is er voorwerk nodig om het in de raadzaal geen chaos te laten worden. Kijkt u ook gerust een keer naar mijn proefschrift: de steun van de coalitie is een van de belangrijkste zaken die wethouders als ondersteunend ervaren in hun samenspel met de raad. U hoeft het echt niet altijd eens te zijn en alles glad te strijken, maar idealiter vertoont u een zeker voorspelbaar gedrag in de raadzaal.

De wens voor een beter geolied gemeentebestuur wordt door gesprekspartners ook als noodzakelijk gezien om de bestuurskracht van Beesel op peil te houden in een tijd die door maatschappelijke uitdagingen en financiële druk verlangt dat het gemeentebestuur daadkrachtig optreedt. De gevoerde gesprekken leiden verder tot de volgende beelden:

- Er is onvoldoende draagvlak voor een raadsbreed akkoord.

- De acht rekenkundige opties die mogelijk zijn om tot een meerderheidscoalitie te komen zijn vanwege overwegingen die onze gesprekspartners meegaven teruggebracht tot vier opties die min of meer mogelijk zouden kunnen zijn.
- In al die vier opties komt het CDA voor.
- Er zijn drie “smalle” opties waarbij het CDA met een van de drie andere partijen een coalitie vormt, daarnaast is er voor het CDA een additionele bredere optie om met de Beeselse Lijst en VLP een coalitie te vormen.
- Mijn waarneming is dat elke van deze coalities huiswerk vraagt, deels om inhoudelijke geschilpunten te beslechten, maar belangrijker - en dat geldt voor elke combinatie – om te werken aan de goede randvoorwaarden om een coalitie te smeden die voor de grote opgaven in staat is een coherent optreden te laten zien door de combinatie van een collegeteam dat elkaar vertrouwt, goed coalitiemanagement door de fractievoorzitters met open communicatielijnen waaronder in ieder geval regelmatig coalitieoverleg en spelregels waar coalitiepartners elkaar aan kunnen houden.
- Daarbij zijn er natuurlijk ook nog inhoudelijke verschillen te overbruggen en kent iedere partij eigen accentpunten. Ook de portefeuilleverdeling zou ik in de volgende fase in een vroeg stadium inventariseren, want alle partijen hebben dezelfde voorkeuren en ook dezelfde portefeuilles die ze liever niet willen.

Advies van de verkenner

Dit brengt mij tot het volgende advies: als een stabiele coalitie voorop staat is ons advies om als eerste de combinatie van de drie partijen CDA, Beeselse Lijst en VLP te verkennen en wel op de volgende manier:

- Van alle combinaties en partijen zit er inhoudelijk de minste lucht tussen CDA en de Beeselse Lijst. Daarmee zijn zij het beste in staat de kern van een coalitie te vormen als een zogenaamd “motorblok”.
- Nadrukkelijk de kern, want gezien de smalle basis in de raad van deze combinatie en daardoor ook in de Beeselse samenleving verlangt dit bij voorkeur dat er nog een partij aansluit en dat is op basis van wat mij als verkenner is aangereikt de VLP.

Dit zou in principe de voortzetting van de bestaande coalitie zijn, maar dat zal alleen effectief zijn wanneer deze partijen bereid zijn op basis van de nodige zelfreflectie over de afgelopen jaren de hiervoor uitgeschreven wens de professionaliteit van het gezamenlijke coalitiemanagement te verbeteren samen ter hand te nemen, dat is geen vanzelfsprekendheid echter ik heb bij de betrokken partijen de nodige zelfreflectie gezien.

Tenslotte: dit betekent niet dat de andere drie combinaties helemaal niet zouden kunnen, maar ons advies zou zijn deze pas te verkennen wanneer deze bredere poging niet succesvol is.

Petra Habets

1 april 2022

